

Za velmi důležité v současné době považujeme podporu fungování rodin, které by měly vytvářet stabilní zázemí pro všechny své členy. Je třeba vycházet z toho, že dobrými a zodpovědnými partnery a rodiči se mladí lidé nerodí a nestávají zcela přirozeně výchovou v původní rodině. Socializace ke kvalitnímu rodičovství

a partnerství v původní rodině dnes často selhává, a proto je třeba přijmout konkrétní a cílená výchovná opatření k dobrému a zodpovědnému partnerství, manželství a rodičovství. Významnou úlohu v této výchově musí sehrát nejen systém vzdělávání, tedy předškolní, základní a střední školství, ale nutná je rovněž účast

neziskového sektoru. Opomenout nelze ani formující význam médií. Pedagogické působení musí být zacíleno nejen na děti a mládež, ale rovněž na dospělé jednotlivce, kteří jsou potenciálními nebo stávajícími partnery a rodiči. Model rodiny, v níž žena zaujímá výlučně roli matky a hospodyně pečující o děti a domácnost a v níž

je ekonomicky a společensky závislá na muži, není v současné době v naší zemi příliš rozšířen. Pokračuje emancipace žen, které dosahují vyššího vzdělání a mají vyšší profesní a společenské aspirace. Přesto, že se muži do péče o děti a domácnost dnes zapojují více, zůstává tato oblast i nadále převážně doménou žen.

Důsledkem této skutečnosti je, že ženy více než muži čelí problému slučitelnosti rodiny a zaměstnání. Sociologické výzkumy zároveň signalizují jistý nesoulad mezi skutečným postavením muže v rodině a vnímáním tohoto postavení. Ženy se například o děti starají mnohem častěji, než je považováno za ideální. Obdobné je to také

s domácími pracemi nebo při nakládání s rodinným rozpočtem, ačkoli zde jsou úkoly rozděleny rovnoměrněji. Skutečnost, že matka se péčí o velmi malé dítě věnuje daleko intenzivněji než otec, je v rámci přetrvávajícího pohledu odůvodněna hlavně fyziologickými a psychologickými předpoklady žen. Výzkumy z oblasti psychologie

nicméně prokazují, že ženy i muži mají stejně důležité psychické instinktivní předpoklady k péči o dítě. Důvodem menší účasti muže na péči o dítě a domácnost jsou stereotypy chování a myšlení, které mají původ v sociokulturním vývoji společnosti, ale dnes již do značné míry nekorespondují s objektivním stavem, a tím

způsobují určité napětí, které bývá častou příčinou konfliktů v rodině. U mužů lze současně vysledovat frustraci týkající se jejich malé účasti na výchově dětí, zvláště zjevné v souvislosti s obvyklou úpravou porozvodové péče o nezletilé děti. Svěřování dětí do péče matky ovšem ve většině případů odráží objektivní

rodinnou situaci převážného podílu matek na výchově dítěte. Rozdělení role muže a ženy v rodině je stále poplatné některým přetrvávajícím stereotypům, které již nejsou opodstatněné. Je třeba podporovat větší zapojení mužů do péče o děti, protože zlepšuje a posiluje jejich otcovský vztah k dětem, vzájemný

partnerský vztah rodičů, ukotvuje postavení mužů v rodině a pozitivně ovlivňuje celkovou stabilitu a funkčnost rodiny. Do značné míry také přispívá ke zmírnění dvojí zátěže žen, která vzniká ze souběžné péče o děti a domácnost a vykonávání placeného zaměstnání. Větší angažovanost mužů v rodině umožní lepší

slučitelnost profesní a rodinné role žen a následně povede ke snížení jejich diskriminace na trhu práce. V oblasti většího zapojení mužů do větší péče o dítě je možné se inspirovat zahraničními zkušenostmi, zejména pokud jde o úpravu institutu otcovské dovolené, stejně jako o nejrůznější flexibilní formy

čerpání rodičovské dovolené otci. V současné době se také často hovoří o postavení seniorů v rodinách. Vzhledem k faktu, že se pod pojmem stáří stále udržuje dříve vytvořená představa klidného a pasivního období života typického závislosti na okolí, dochází k přirozené konfrontaci této tradiční představy s novým pojetím

seniora jako aktivního, plně integrovaného člena společnosti. Jedním ze záporných společenských rysů je právě vnímání starší generace jako nepotřebné a nesamostatné komunity, která je přímým ohrožením národního životního standardu. Určitým způsobem se toto pro seniory negativní společenské klima promítá také do jejich

postavení v rodině. S ukončením ekonomické aktivity totiž ztrácí jejich postavení na významu, dochází k ohrožení společenským vyloučením a k nedostatečné participaci na společenském dění. Mezigenerační solidarita a rodinná pospolitost upadá. Prarodiče jsou v rodinách často vnímáni jako zátěž, zejména vlivem jejich

špatného zdravotního stavu a nesoběstačnosti v pokročilém věku, kdy jim rodiny často poskytují neformální péči mnohdy na úkor vlastního profesního či soukromého života. V horších případech převládne lhostejnost a rodinné svazky se, ať už vlivem faktické či psychické vzdálenosti a odcizení, oslabují. Velmi negativním

důsledkem takovýchto situací může být předávání nežádoucích vzorců chování dětem, které jsou často svědky nevhodného jednání rodičů s prarodiči. Na druhé straně existuje zatím pouze menšina těch seniorů, kterým se daří zapojit aktivním způsobem do života společnosti i rodiny a kteří jsou nezaměnitelnou ukázkou toho,

že je i v nejstarším období života možné prohlubovat dobré rodinné i sociální svazky, předávat množství dovedností, zkušeností, ale také znalostí, pečovat o vlastní zdraví a udržovat soběstačnost. Nejen svými vlastními silami, ale i prostřednictvím rodinných příslušníků a přátel se tito lidé zasazují o vytvoření podmínek,

v nichž solidarita převažuje nad diskriminací a nenahraditelný duchovní, kulturní, sociální i ekonomický přínos starší generace vyvrací mýty o společenské "nepotřebnosti". Je třeba, aby byl podporován aktivní přístup ke stáří jak ze strany samotných seniorů, tak také ze strany mladých generací. Odpovědný přístup

k vlastnímu životu a zájem o rodinu i rozvoj společnosti by neměl zůstat výzvou pouze pro mladé lidi. Podpora účasti seniorů na sociálních, ekonomických, kulturních a dobrovolných aktivitách je podmínkou vytvoření pozitivního společenského klimatu ve vztahu k seniorům. Nejen proto je třeba posílit status seniora ve

společnosti i jeho postavení v rodině a usilovat o větší informovanost o problematice stárnutí, stáří a mezigenerační solidarity. Za účelem zlepšení obrazu seniorů je třeba podporovat informovanost veřejnosti o problematice postavení seniorů v rodině a společnosti. Budeme také podporovat koncept aktivního stárnutí

a participaci seniorů ve všech oblastech života společnosti, včetně státní podpory programů zaměřených na vzdělávání seniorů v rámci celoživotního učení, například univerzita třetího věku.